

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za Jugoslavijo . . . K 10.—
» ostalo inozemstvo » 15.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 20 h.

Za oglašila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave ter za oglase med besedilom po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir« v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVIII.

Celovec, 18. aprila 1919.

Št. 16

Blagoslovljene velikonočne praznike vsem prijateljem »Mira«!

Uredništvo in upravištvu.

Vstajenje!

Velika noč! Veselje bi se rado naselilo v naša srca, ko izpregovorimo to skoro čudodelno besedo, toda ni še prišel čas, da bi mogli zapeti z navdušenim srcem veseli: Aleluja, resurexit! aleluja, vstal je!

Vse okoli nas vstaja, se prenavlja, poživlja in hiti k pomladanskemu življenju, samo koroški slovenski trpini še ječijo pod težo suženjskih okov in spon, v katere so vklenjeni. Oh, kako smo se veselili velikonočnih praznikov v svobodni, prosti Jugoslaviji, kako smo hrepeneli po naših ljubih domačih dušnih pastirjih in po predragih svojcih, ki so morali iskati kot pregnanci zavetišča onstran Karavank, kako smo se veselili, da bomo Velikonoč, vsi skupaj zbrani pod domačo streho veseli in srečni zapeli: aleluja, Gospod je vstal, je zmagal ter rešil zatirane in zaslužnjene iz ječe, iz groba!

Da, doba, katero zdaj preživljamo, je en sam veliki petek, je doba trpljenja, doba zasramovanja in preganjanja. Težki, neznosni udarci padajo po nas. Skoro bi človek obupal, toda neomejena vera v Kristusa, v njegovo božjo pravičnost in modrost, edino vera v boljšo lepšo bodočnost nam daje še moč, da moremo prenašati veliki kelih grenkega trpljenja. Ker trpimo po krivici, po nedolžnem, zato se bo tudi pravica skazala in tudi za nas bo prišel dan zmage, dan plačila, ko bomo vstali iz svojih skritih grobov, ko bomo poklicani v svobodo, ko bomo poveljani zapeli iz celega srca: Aleluja, Slava! Veliki petek trpljenja bo minul in grenki kelih, napolnjen do vrha, bo izprazen do dna, dokončano bo naše trpljenje — zato bomo šli k vstajenju.

Letos ne bomo delili veseli lepih rdečih pisank in piruhov, ne bomo sedeli skupaj z našimi dragimi okrog velikonočnega jagnjeta. Naša Velika noč bo grenka, žalostna.

Toda ne obupavati. Tudi Kristus je trpel, je bil zasramovan, teptan in po nedolžnem obsojen na smrt. Triintriideset let je trpel. Toda po končanem trpljenju je vstal poveljčan, v časti in slavi, vstal je k večnemu življenju. Tudi naša sveta in pravična stvar bo zmaga, tudi mi bomo prestali to trpljenje, tudi mimo nas bo šel grenki kelih trpljenja in tedaj bomo z veseljem in ponosom zaklicali: Nemci, končano je, zdaj bomo mi obhajali veselo vstajenje — Veliko noč v Slovenskem Korotanu, Aleluja!

Načrt „Zveze narodov“.

Kakor poroča Reuterjev dopisni urad, je načrt zveze narodov izgotovljen. Po načrtu je zveza narodov ustanovljena v ta namen, da bi se skupno mednarodno delovanje v prosep miru zagotovilo. Zveza narodov obsega vse vojujoče se kakor tudi nevtralne države in v bodočnosti vse države in dežele s samostojno vlado, katerih pristop se bo z dvetretjinsko večino vseh v zvezi že združenih držav odobril in sprejel. — Zveza bo svoje delovanje vršila z zborovanjem. Na zborovanje (posvetovanje) bodo smeli priti le trije zastopniki vsake države, toda vsaka država bo imela samo po en glas. Poleg te zbornice bo obstojal še svet, v katerem bo imela po enega zastopnika vsaka izmed peterih velesile. — Število držav, ki bodo zastopane v svetu, se določi po enoglasnem sklepu sveta ali po večinskem sklepu zbornice.

Vse države imajo pravico kot člani sveta udeležiti se onih posvetovanj in razprav, katere jih posebno zanimajo. — V ožjem svetu ima seveda vsaka država tudi le samo po en glas.

Te dve korporaciji — zbornica in ožji svet — se morata v gotovih presledkih sniti. — Razpravlja se lahko o vsakem predmetu, ki je internacionalne važnosti, zlasti se morajo posvetovati o stvareh, ki ogrožajo svetovni mir. — Sklepi morajo biti enoglasni, v gotovih slučajih se glasuje lahko tudi z večino glasov, kar se posebej določi. — Zveza narodov bo imela svoje stalno tajništvo. Vrh tega bo stalno deloval nekak

sodni mirovni zbor mednarodnega prava in razne stalne komisije in uradi.

Države, ki so članice (udje) zveze narodov, sklenejo:

- 1.) svoje oboroževanje (vojaštvo) znižati;
- 2.) drug drugega o vojaških in mornariških oboroževanjih in načrtih popolnoma informirati (obvestiti);
- 3.) ozemlje zveznih držav in njih politično neodvisnost respektirati in proti tujim napadom obvarovati;

- 4.) vse mednarodne razpore bo rešilo ali mirovno razsodišče ali pa ožji svet zveznih držav in v nobenem slučaju se ne sme pričeti z vojno preje, predno ne minejo trije meseci po izdani razsodbi ali predno ni došlo priporočilo, da se tudi potem ne sme pričeti vojska, če bi tudi ena ali druga država razsodbe ne sprejela, oziroma ne hotela sprejeti;

- 5.) z državo, ki bo (bi) obstoječe določbe prelomila, se mora tako ravnati, kakor da bi bila ona zagrešila kako vojno delovanje proti zvezi narodov; z ono nepokorno državo se morajo vse gospodarske in druge zveze prekiniti (pretrgati);
- 6.) o nobeni obvezni pogodbi se ne sme preje razpravljati v posameznih državah, predno se določena pogodba ne naznani zvezi narodov, ki bo potem o tem razpravljala in sklepala.

Država, ki svojih dolžnosti nasproti zvezi narodov ne izpolnjuje, se lahko izključi iz zveze narodov (držav).

Nekdanje nemške kolonije in ozemlje turškega (otomanskega) kraljstva se morajo v interesu civilizacije oskrbovati po državah, ki se določijo v ta namen kot pooblaščenici zveze narodov. Vrhovno nadzorstvo pa ima zveza narodov.

Zveza narodov se prizna kot glavna korporacija, ki ima nalogo, v splošnem vsako mednarodno delovanje, ki služi svetovnemu miru, organizirati in podpirati.

To je površni osnutek ali načrt bodoče zveze narodov. Želimo, da bi se bodoča zveza narodov res uresničila po željah in načelih, ki so pravični, po vzoru, katerega goji veliki državnik — predsednik Wilson.

Podlistek.

Po štirih mesecih.

(Vtisi s pota. — Poroča J. D., župnik-begunec.)
(Konec.)

Na tem hribovitem svetu je mogoče le malo njiv orati vsled prevelike strmine. Mnogo je „novin“, kjer posekajo in požgejo ves les in potem zakopljejo žito, ki v tako pognojeni zemlji prav lep pridelek da. Les nima skoro nobene vrednosti kot le samo za domačo rabo. Prehudo bi bilo spravljanje in predolga vožnja za prodajo. No, po novi cesti se bo vendar gotovo tudi izplačalo spravljati les, ki bo gotovo še v prihodnje ohranil visoko ceno. Od vseh kmetov v Koprivni jih je komaj štiri do pet, ki pridelajo sami zadosti živeža za svoje družine. Vsi drugi morajo vsaj deloma kupovati. Pač pa imajo Koprivci prav mnogo lepe živine.

Tukaj torej v teh gorah in planinah župniku je veliko let gosp. župnik Ivan Hojnik, v občo zadovoljnost svojih župljanov, katerih je komaj nekaj nad 400. Pa tudi v svojo zadovoljnost. Vedno je veselega, prijaznega lica, vedno ima pripravljeno prijateljsko, dobro besedo. Nisem ga še videl žalostnega ali pobitega. Nekoliko suhotno, pa mladeniško sveže obličje se mu vedno smehlja, kadar govori. Naj mi ne zamere, če bo bral te vrstice. Svojim župljanom je vse: dušni pastir, učitelj (okrog 40 šolarjev), inženir in pomočnik pri raznih zgradbah in napravah, nabavitelj raznih potrebnih gospodarskih strojev, fotograf in kdo ve, kaj še vse.

Dasi pa je tako zanimivo in planinsko lepo v Koprivni, se vendar nisem dolgo mudil gori. Zakaj, četudi je pri Sv. Jakobu zelo visoko, vidi se vendar nikamor dalje kot le po župniji, zakaj okoli in okoli stojijo kot varuhi gorski velikani. Ste samo dve ozki preseki, ena proti Črni, druga nasproti proti Železni Kapli. Jaz pa sem hotel še pogledati po svetu, zato sem gostoljubnemu gospodu župniku želel obilo sreče in jo mahnil nazaj v Črno.

V možiški dolini gradijo malo, ozkotirno železnico. Ker za take drage „igračke“ nisem ravno posebno navdušen, hitim dalje in sem že v Možici.

Možica je prav lepa vas v prijazni dolinici. Tukaj so že malo drugačne kmetije kot v Koprivni. V vasi se mi je prav dopadlo. Vse hiše so nekako gosposko-čedne. Lepa je tudi cerkev in župnišče. Ker pa vrlega g. župnika Hornboka ni bilo doma — nabiral je člane za novoustanovljeno kmetijsko podružnico — vam o Možici ne bodem dalje govoril, zlasti ker sem slišal, da hodi iz Šmarjete pri Velikovu nazaj strašit znani hud nemškutar, odstavljeni nadučitelj Skorčič.

Še tisti večer sem potrkal v gostoljubnem prevaljskem župnišču. Jej, to pa to! V takem lepem domu bi bil pa še jaz — ki sem sicer skromen človek — rad kedaj župnik. Kdor se še spominja stare kalupe, bo rekel, da je gospod župnik Matej Riepl zgradil lep dom. Ponos lepe prevaljske župnije pa je prostorna in krasna župna cerkev, zadnji čas električno razsvetljena. Videl sem, da so Prevaljčani zares prav dobri kristjani. Bil je kvaterni petek, in prav obilo jih je prišlo v cerkev. Kdo bi se ne spomnil marljivega

pastirskega delovanja rajnega gospoda župnika Kesnarja?

Prevalje so dolga vas, z lepimi, pa tudi grdimi hišami. Obstojijo pravzaprav iz dveh delov, iz pravih Prevalj in vasi z župno cerkvijo, na Fari. Nekdaj je bila tukaj slovita železna industrija. Sedaj je vse opuščeno, in številna poslopja nekdanje tovarne so v razsulu in podrtiji. Ljudi pa je polno kot v kakem mestecu. Zato tudi šestrazredna šola.

Slovensko učiteljstvo.

Ker sva z g. Horvatom, sedanjim nadučiteljem, od tistega časa, ko sem ga v „Narodnem Domu“ v Velikovu zamenjal v naglici za vinskega trgovca, dobra znanca, sem ga poiskal. Razveselil se me je, jaz pa njega, ko sem ga našel v pisarni sredi slovenskih katalogov in knjig. Vsepovsod nad posameznimi vrati slovenski napisi, I. razred, II. razred itd. V pisarni me je raz stene pozdravljali velik v slovenskih barvah risan napis: „Slovenec sem, Slovenec sem, tako je mati djala, ko me je dete pestovala.“ Kar na široko sta mi šle ustni. Janez, kaj takega pa še dosej nisi videl v nobeni koroški šoli! Pač pa je bilo: „Kind, sei deutsch!“ itd. Kateri dobri Slovenec bi se ne veselil te velikanske spremembe? Kar je dolga, dolga leta bilo v največji nečasti, mili slovenski materni jezik, to pride sedaj zopet do veljave. Hvala večnemu Bogu!

Po vseh šolah že odredene slovenske Koroške so nastavljeni slovenski učitelji in učiteljice. V kolikor slučajih je bilo mogoče, so za nadučitelje bili imenovani tisti redki koroški učitelji, ki so

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 15.000.000.

Rezervni sklad: K 4.000.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst in Maribor.

**Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Kup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.
Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.**

te svote ne bodo majhne, ampak bodo dosegale tako visočino, kakoršno bo le Nemčija mogla plačati, to se po domače pravi: vse delo, vsa obrt, vsa industrija bo služila dolgo vrsto let samo za ta namen, da se bo vojna odškodnina odplačevala. In v Jugoslaviji? Ne trdimo, da ne bomo tudi mi kot delni dediči stare avstro-ogrske monarhije in vsled rovarjenja laške vlade pritegnjeni k plačevanju male odškodnine. Toda to je čisto kaj drugega. Naša država se imenuje kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev; Srbi ne bodo naših dolgov plačevali, ampak dobe sami odškodnino v visokem znesku, ki še definitivno ni določen. In mi, Slovenci in Hrvati, bomo seveda plačevali odškodnino Jugoslaviji, torej v lastni žep. Samo ob sebi je umevno, da čim več bo na ta način prišlo v državno blagajno, tem manj bo drugih davkov, saj imamo skupno finančno ministrstvo.

Drugo važno vprašanje je vprašanje izvoza in dovoza živil. Sedaj šele praktično vidimo, kako po krivici in umetno so se Nemci obnašali po bivši Avstriji kot naši gospodje, kako so nas izrabljali, kakor da vsa dobrot izhajajo samo iz nemških žepov in dežel, vse druge pa da bi bile pasivne, ki nič ne neso. Sedaj se to pokaže v pravi luči. Ogrska, Čehoslovaška in Jugoslavija so se odcepile in žive same zase kot samostojne države. Nemci so ostali sami in umirajo gladi, ker nimajo živil. Navezani so pri živilih čisto samo na dovoz iz sosednjih dežel. Zdaj vemo, zakaj jim tako diši slovenski del Koroške, ker edino Podjuna, Rož in Podravlje ter Zilska dolina, obdelani od slovenskih Korošcev, so vir, s katerim bi radi zopet zastoj živeli. Ne Slovencev-Korošcev bi radi, ampak po lepi slovensko-koroški zemlji in njenih pridelkih se jim je zahotelo, te hočejo zase — ne Slovencev.

Naravna posledica velikanskega vojnega dolga — odplačevanja odškodnine in nezmožnost konkurirati na svetovnem trgu je seveda, da avstr. krona v inozemstvu vsak dan bolj pada, dočim se naš dinar in čehoslovaška krona dviga. V istem obsegu pada oziroma raste seveda tudi državni kredit na svetovnem trgu. Dočim se bo delo in industrija v Nemčiji porabilo samo v pokritje dolgov in plačevanje odškodnine, imamo mi v Jugoslaviji v tem oziru čisto proste roke, kar bomo delali, bo vse v gotovosti, vse ostane nam v prid, da si lahko nakupimo zunaj na drugih velikih trgih vsega, česar sami nimamo, v zavesti, da ima država brezpogojen in neomejen kredit, ob enem veliko cenejši kredit kot Nemčija. Mi naše lastne zemlje ne poznamo dovolj, ker so bile naše vsakdanje oči vsled napačne šolske izobrazbe obrnjene samo na edino zveličavno Nemčijo, vse drugo ni nič veljalo. Pa o tem pisati ni naš namen, zavedajmo se samo tega, da ima naša lepa domovina, velika Jugoslavija, neprecenljivo bogastvo v vseh panogah glede gospodarstva in glede industrije, in kar je glavno — na tej lepi zemlji ni nobenih hipotek (zemljiških dolgov), ni zadolžena čez glavo, ampak se bomo na tej podlagi šele prosto začeli gibati in samostojno brez nemške pohlepnosti stopali na svetovni trg. Kajti, kar smo preje s svojimi žulji zaslužili, vse je šlo v nenasično žrelo nemške politike in njenega imperijalizma. Šele sedaj bo imelo naše delo res pravo vrednost in bo prišlo res nam samim v korist. Mi smo židali Nemcem visoke, srednje in ljudske šole, a ne oni nam. Mi smo skrbeli Nemcem za cenene surovine in Nemci so dobiček vlekli.

Dasi nismo nikdar dvomili, da koroški Slovenci sami spoznavajo pravi potek, da si sami ustvarjajo pravo sliko o gospodarskem položaju, vemo, da nam ni treba pobijati laži nemškega

časopisja, vendar smo morali na to opomniti. Niti na misel nam ne pride prepričavati kogarkoli, kje je boljše, v Jugoslaviji ali v Nemčiji, ker bi se nam zdelo, da je sramotno, da bi si želel kdo pod Jugoslavijo samo vsled tega, ker je in bo tam boljše, po principu: kjer je dobro, tam je domovina. Hoteli smo le povedati, da je za koroške Slovence edino dobro in gospodarsko pametno, popolna ločitev od Nemcev; mi lepo zase, oni zase, pa bomo videli, kdo bo boljše izhajal; nočemo več, da bi se redili drugi ob naših žuljih, naše delo naj bo samo nam v prid, naš trud, naše trpljenje bo našlo plačilo in gospodarsko vstajenje samo v novi mladi Jugoslaviji. Le v Jugoslaviji se bo naš kmečki stan in naša trgovina in obrt razvila in povzdignila, kakor je zapel pesnik Vodnik v pesmi: „Dramilo mojih rojakov“, ki se glasi:

Sloven'ci! tvoja zemlja je zdrava,
In pridnim nje lega najprava.

Polje, vinograd,
Gorá, morje
Ruda — kupčija
Tebe rede.

Za nk si prebrisane glave,
Pa čedne in trdne postave,

Išče te sreča,
Um ti je dan,
Našel jo boš, ak'
nisi zaspan.

Glej, stvarnica vse ti ponudi,
Iz rok ji prejemat' ne mudi!

Lenega čaka
Strgan rokav,
Pal'ca beraška,
Prazen bokal!

G.

Premoženjska oddaja.

Zato, da si nemška avstrijska država nekoliko odpomore, da dobi vsaj malo kredita za živila v inozemstvu, namerava novi finančni avstr. minister dr. Schumpeter naložiti državljanom velikanski nov davek, v obliki premoženjske oddaje. Ker za zboljšanje nemških financ ni drugega pripomočka in sredstva, bo njegov predlog najbrže sprejet in tako smemo biti pripravljeni, da tudi nas, ki se žalibog še nahajamo na ozemlju Nem. Avstrije, zadene v par tednih neprijetna dolžnost, odstopiti del svojega premoženja nemški državi, da se Nemci opomorejo zopet na noge. Posameznosti niso še znane, ker nas hoče minister najbrže s to svojo predlogo za Veliko noč „prijetno“ iznenaditi. Seveda stvar za nas s tem še ni končana, da bomo morali že preje, predno so naše meje določene, plačati še ta davek; zato bo že naša Jugoslovaška vlada poskrbela, da dobimo plačani denar nazaj, kajti Jugoslavija bo terjala nazaj vse, kar bodo morali zdaj davkoplačevalci oddati v denarju kot premoženjski davek.

Dodatek.

Maribor in Celovec priznana Jugoslaviji.

Po poročilu „Jugoslavije“ z dne 13. t. m. je dobila vlada v Belgradu obvestilo, da sta mesti Maribor in Celovec priznani Jugoslovanom.

Severna meja bo tekla nekoliko severneje od demarkacijske črte.

To poročilo posnemamo po nemških listih.

Listnica uredništva.

Rož: Slovenski listki, ki so jih Nemci trosili po slovenskih krajih, dokazujejo le, da se Nemci potaplajo in se skušajo rešiti na zadnjo bilko, ki se imenuje laž — a star pregovor pravi: Laž ima kratke noge! To je odgovor na vse lažnjive letake!

Ljubljanska kreditna banka Podružnica v Celovcu

določila je sporazumno z vsemi ostalimi bančnimi zavodi v Celovcu,

počenši s 15. aprilom 1919

samo dopoldansko

blagajniško uradovanje

**od 1/2 9. ure dop. do 1/2 1. ure pop.;
ob nedeljah in praznikih
se sploh ne uraduje.**

Lasnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, proč. v Tinjan.

Odgovorni urednik: **Otmar Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

M. Česenj, trgovina z lesenino Kranj (Kranjsko)

priporoča gg. trgovcem in kmetovalcem svojo zalogo **lesenega poljskega orodja in lesenih izdelkov**, kakor **grabelj, senenih vil, cambohov, košev**, vsakovrstnih **korb iz protja, mlinskih sit, rešetov, različn. škafov, čebrov**, kakor tudi vse **lesene kuhinjske potrebščine**.

Služba

organista in mežnarja

je razpisana v **Rožeku na Koroškem**. Posebno pripravno za rokodelca; nastopiti more takoj ali od 1. majnika 1919.

Ponudbe je nasloviti na **župnijski urad Rožek**.

Sadjevec

vino in

kislo vodo razpošilja

A. Oset, p. Guštanj.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu**.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Izbrani spisi dr. Jožefa Vošnjaka

I. zvezek:

Troje angelskih češčenj.

Povest.

Ceña: Mehko vez. 1 K, za družnike 80 h, po pošti franko 14 h več.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

**Pavličeva
ulica
št. 7.**

**uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.**

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

**Pavličeva
ulica
št. 7.**